

Motion till riksdagen

1988/89:Jo866

av Åsa Domeij och Roy Ottosson (båda mp)

Avfall och återvinning

Avfallsproblemen är en del av baksidan av vårt konsumtionssamhälle. De enorma avfallsmängderna orsakar både miljöproblem och misshushållning med naturresurser. Kommunerna har på senare tid försökt klara avfallsproblemen genom att satsa på sopförbränning. Detta sätt att angripa problemet är ett klart misslyckande. Sopförbränning innebär miljöproblem med utsläpp av t.ex. tungmetaller och s.k. dioxiner samtidigt som resurser förstörs som hade kunnat återvinnas med en annan typ av sophantering. Visserligen kan utsläppen av dioxiner och tungmetaller minskas med hjälp av rökgaskondensering, men då uppkommer istället problemet med vad man skall göra av kondensatet. Vi anser att sopförbränningen i kommunerna skall avvecklas inom en treårsperiod.

Det viktigaste sättet att angripa avfallsproblemet är att minska mängden avfall och ändra avfallsets sammansättning så att miljöriskerna minskar och möjligheterna till effektiv återvinning ökar. Den totala mängden avfall bör halveras inom en tioårsperiod. Ett viktigt led i arbetet att minska mängden avfall är att drastiskt minska användningen av engångsförpackningar.

Återvinningslag

Miljöpartiet de grönas skattepolitik med sänkt skatt på arbete och hög skatt på energi och råvaror gör återvinning, återanvändning och reparation lönsammare. Men det räcker inte för att inom den närmaste tiden komma till rätta med problemet. Därför föreslår vi att det stiftas en ny återvinningslag. Lagen skall kräva att tillverkare och importörer av varor skall upprätta en livscykel-specifikation som skall redogöra för hur varan kan återvinnas eller återanvändas.

För att klara en effektiv insamling av returförpackningar kan pantsystem och standardiserade typer av t.ex. glasflaskor och burkar användas. För returförpackningar skall en insamlingsgrad på minst 90 % eftersträvas.

Eftersom de s.k. freonerna är ett allvarligt hot mot ozonskiktet skall kommunerna, t.ex. i den föreslagna återvinningslagen, åläggas att organisera återvinning av freoner från gamla kylskåp, frysar, värmepumpar och kylanläggningar.

Skatt på engångsförpackningar

För att få en snabb minskning av användningen av engångsförpackningar och andra engångsartiklar skall en förpackningsskatt införas. Skatten bör differentieras med hänsyn till de miljöproblem som varje produkt orsakar.

Källsortering av sopor

Mot. 1988/89
Jo866

Kommunerna skall ges övergripande riktlinjer och åläggas att införa långtgående sortering av sopor vid källan. De skall också själva ta initiativ till återvinning av de källsorterade sorna i de fall där privata företag inte är intresserade. Sortering av sopor vid källan skall ha påbörjats senast den 1/1 1990 i samtliga kommuner. Ett sätt att stimulera genomförandet av källsortering är att införa ett statligt stimulansbidrag som kan grundas på t.ex. antal nya hushåll med källsortering. Stimulansbidraget kan finansieras via en avgift på osorterade sopor som kommunerna betalar in till staten.

Vid om-, ny- och tillbyggnad av bostäder skall soprummen planeras så att källsortering underlättas.

Matavfall skall i första hand användas i rötningsprocess för att utvinna metangas och i andra hand komposteras. Restprodukterna kan sedan återföras till jordbruket.

Plaster – behöver utredas

Ett stort problem i avfallshanteringen är plasterna. Eftersom det finns så många olika slags plaster och många plastprodukter dessutom inte är enhetliga är det svårt att kunna klara en effektiv återvinning. Vi anser att det bör tillsattas en expertutredning som arbetar fram förslag till hur man kan begränsa antalet plaster och hur återvinningen av plaster kan förbättras. Redan nu kan plastprodukter märkas med plastsort så att konsumenterna får information om vad de köper.

Mottagning av miljöfarligt avfall

Kommunerna är ansvariga för avfallshanteringen inklusive omhandertagandet av miljöfarligt avfall. Trots detta är det många gånger svårt för allmänheten att veta vad man skall göra med det miljöfarliga avfallet och vad det är som räknas som miljöfarligt avfall. Vi föreslår därför att kommunerna skall informera om vad som räknas som miljöfarligt avfall och att de inrättar speciella, lättillgängliga mottagningsstationer för miljöfarligt avfall eller hämtar avfallet direkt från hushållen.

Miljöfarliga batterier m.m.

Batterier som innehåller tungmetaller som kvicksilver och kadmium utgör ett stort miljöproblem. Det effektivaste sättet är helt enkelt att istället använda batterier som är mindre miljöfarliga. Vi föreslår därför att batterier med höga halter av tungmetaller förbjuds. Så länge inte batterier som är helt fria från tungmetaller finns, skall bara batterier med låga halter av tungmetaller tillåtas och dessa skall dessutom beläggas med pant. Bilbatterier (blyackumulatörer) som innehåller stora mängder bly bör också beläggas med pant på motsvarande sätt.

Lvsrör och liknande som innehåller kvicksilver skall beläggas med höga panter för att underlätta insamlingen av uttjänta produkter och möjliggöra återvinning.

Klorhaltiga förpackningar

Mot. 1988/89
Jo866

Förpackningar som innehåller betydande mängder klor t.ex. PVC utgör en helt onödig miljörisk och skall förbjudas.

Miljömärkning

Vi anser att en positiv miljömärkning av varor skall införas med högt ställda krav både när det gäller produktionsprocessen, användning av varan och krav på återvinning. I miljökraven skall också resursförbrukning ingå. Konsumentverket, och inte en partssammansatt grupp, skall ha ansvaret för miljömärkningen. Verket skall inte bara behandla ansökningar från företag som vill ha sina produkter miljömärkta, utan också ta egna initiativ till märkning av produkter. Konsumentverket skall samråda med miljöorganisationer och ideella konsumentorganisationer t.ex. genom att tillsätta en referensgrupp. En del miljö- och ideella konsumentorganisationer skall ges vetorätt, dvs. de skall kunna förhindra miljömärkning om de anser att kraven inte är uppfyllda.

Hemställen

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att avfallsmängderna måste minska.

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till en ny återvinningslag med krav på livscykel-specifikationer i enlighet med vad som anförts i motionen.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att skatt på engångsartiklar bör införas i enlighet med vad som anförts i motionen.¹]

3. att riksdagen av regeringen begär att kommunerna ges riktlinjer och ålägges att införa långtgående sortering vid källan i enlighet med vad som anförts i motionen.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett stimulansbidrag till kommunerna för källsortering bör införas och finansieras via en avgift på källsorterade sopor i enlighet med vad som anförts i motionen.

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att verksamheten med sortering av sopor vid källan bör ha påbörjats senast den 1 januari 1990 i samtliga kommuner.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om krav att kommunerna själva tar initiativ till återvinning av källsorterade sopor i de fall där inte privata företag är intresserade.

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avveckling av sopförbränningen inom tre år.

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om krav på kommunerna att inrätta mottagningsstationer för miljöfarligt avfall eller att hämta avfallet från hushållen.

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillvaratagande av matavfall genom rötning eller kompostering.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om soprummens utformning för att underlätta källsortering av sopor,²]

10. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att batterier som innehåller miljöfarliga metaller bör beläggas med hög pant i enlighet med vad som anförts i motionen.

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att miljömärkning enligt vad som anförts i motionen bör införas.

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att batterier som innehåller höga halter av miljöfarliga metaller bör förbjudas senast den 1 juli 1990.

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att lysrör och liknande produkter som innehåller kvicksilver bör beläggas med pant.

14. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om freon från gamla kylskåp och värmepumpar.

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts när det gäller en expertutredning om plaster.

16. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att plastprodukter bör förses med märkning som anger platsort.

17. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att klorhaltiga förpackningar, t.ex. innehållande PVC, bör förbjudas.

Stockholm den 23 januari 1989

Åsa Domeij (mp)

Roy Ottosson (mp)

¹ 1988/89:Sk677

² 1988/89:Bo539